

Ministeeriumi pöördumine (tippjuhi esinemine erasektori konverentsidel).

Kantslerit kui ametiisikut kutsutakse tihti osalejatele tasulistele erasektori konverentsidele rääkima tööga seotud teemadel (näiteks Pärnu Juhtimiskonverents või Äripäeva konverentsid). Kantsler teeb enamasti keskmiselt pool tundi kestva ettekande oma töö ajast. Samas tuleb selleks teha ettevalmistustööd ja kohalejõudmine ning transport maksavad. Küsiti nõu, kas ministeerium võiks esitada korraldajale arve transpordi ja esitluse ettevalmistuse eest. Ministeerium on varasemalt lähtunud põhimõttest, et kuna tippjuhti kutsutakse rääkima kui ametiisikut mitte kui eraisikut, siis ei ole õige selle eest eraisikuna tasu küsida. Samas, kui ta ametiisikuna esineb tasuta, siis vähemalt kaudselt toetab riik erakorraldajat, kes teenib ürituselt tulu. Milline on sobiv praktika?

Eetikanõukogu leidis, et oluline kaalumise koht on see, millises rollis tippjuht üritusel esineb. Kui esinemine on seotud tööülesannetega, tuleb ka kulud katta asutusel (sh tööaeg, transpordikulud jmt). Kui esinemine ei ole tööülesannetega seotud, tuleks kaaluda üldse osalemise vajalikkust, ja kaasnevaid kulusid ei saa katta ministeerium. Enne ürituse kutse vastuvõtmist tuleks aru pidada, kas sellel osalemine on laiemalt avaliku sektori, ministeeriumi või üksnes konkreetse isiku huvides. Neile küsimustele vastamine aitab teha õiget väärtusotsust, mis on kooskõlas ametnikueetikaga.

Näiteks, kui on tegemist asutuse seisukohalt olulise sihtrühmaga, siis oleks tõenäoliselt riigile kasulik, kui kantsler nendel üritustel osaleks, tutvustaks valitsemisala tegemisi, saaks ülevaate valdkonna muudest teemadest.

Erasektori ettevõtted korraldavad sagedasti üldisemaid juhtimisele keskenduvaid kõrge osalustasuga üritusi, millel osalemisel on sageli oluline ka osalejate motiveerimise aspekt, mitte ainult sisu. Neil üritustel esinemine vajab kindlasti avaliku huvi sõnastamist. See võib olla põhjendatud, et näiteks reklaamida ministeeriumi või laiemalt avalikku sektorit kui tööandjat.

Nõukogu keskendus oma arutelus ka nn „tippjuhtide persoonibrändi“ teemale. On hea, kui avalikus sektoris on tugevad tippjuhid ning oma persoonibrändiga tegelemine ei ole kindlasti taunitav. Nõukogu jäi aga valdavalt arvamusele, et ollakse siiski riigiteenistuja avalikes huvides, persoonibrändi arendamine ei saa olla peamine eesmärk ning sellega kaasnevad kulud ei ole tööülesannetega seotud kulud.

Nõukogu keskendus eraldi küsimusele, kas on eetiline, et erasektor kasutab avaliku sektori tippjuhte tasuta esinejatena ning teenib selle pealt tulu. Avaliku sektori tippjuhte kasutatakse müügiargumendina, erasektor teenib kasumit. Üritusi reklaamitaksegi nende konkreetsete nägudega juba ette, samas riik selle eest lisatulu ei saa. Kui on tegemist näiteks välisrahastusega ja koolitus on osalejatele tasuta, siis on see risk paremini maandatud, kuid mitte lõpuni välditav.

Samas tuleb arvestada ka aspekti, et oma teema ja asutuse tutvustamine laiemalt võib olla ka riigi ja asutuse huvides. Erasektor pakub riigi esindajatele auditooriumi, võtab ürituse korraldamise kulud enda kanda. Kindlasti on aga vajalik tagada võrdne konkurents – avalik sektor peab kohtlema eraturul osalejaid võrdselt. Nii ei ole korrektne käia esinemas või osalemas üksnes kindla erasektori ettevõtja korraldatavatel konverentsidel.

Kokkuvõttes ei ole tippjuhtidel kohustust ja neile ei saa panna kohustust üritustel osaleda ega esineda. Keeldumine on samuti alati üks võimalus, mida kaaluda.

Nõukogu leidis, et ministeeriumi senine praktika, kus kantsleri tööülesannetega seotud esinemise ega sellega seotud kulude eest eraldi tasu ei küsita, on olnud eetika põhimõtetega kooskõlas ning sellega soovitatakse jätkata. Sellistel juhtudel tekkivad otsesed või kaudsed kulud (nt transpordikulud) kaetakse asutuse eelarvest.